

BẢN TIN PHÁP LUẬT SỐ 19-2025

I. TÌNH HUỐNG PHÁP LUẬT

Quy định của pháp luật về hưởng chế độ hưu trí đối với người lao động làm nghề, công việc nặng nhọc, độc hại, nguy hiểm

Ông B, sinh năm 1967, là công nhân vệ sinh công nghiệp của Công ty May A từ tháng 01/2015 đến tháng 7/2025. Trước đó, từ năm 1995 đến năm 2010 ông B có thời gian công tác tại một Công ty cơ khí với vị trí thợ hàn trong môi trường độc hại (thuộc danh mục nghề, công việc nặng nhọc, độc hại, nguy hiểm) và làm bảo vệ tại một công ty tư nhân. Tổng thời gian ông B đóng bảo hiểm xã hội là 30 năm, trong đó có 16 năm làm nghề nặng nhọc độc hại. Ông B hỏi, ông có 16 năm làm nghề nặng nhọc độc hại (nhưng các nghề khác nhau và không liên tục) thì có đủ điều kiện để được nghỉ hưu trước 05 năm không? Hiện, sổ bảo hiểm xã hội của ông ghi chức danh nghề là "vệ sinh công nghiệp" thì khi làm thủ tục hưởng chế độ hưu trí, ông có gặp khó khăn gì không?

Căn cứ pháp lý:

- Bộ luật Lao động 2019;
- Luật Bảo hiểm xã hội 2024;
- Nghị định 135/2020/NĐ-CP ngày 18/11/2020 của Chính phủ quy định về tuổi nghỉ hưu;
- Thông tư 11/2020/TT-BLĐTBXH ngày 12/11/2020 của Bộ Lao động Thương binh và Xã hội ban hành danh mục nghề, công việc nặng nhọc, độc hại, nguy hiểm và nghề, công việc đặc biệt nặng nhọc, độc hại, nguy hiểm.

Giải quyết tình huống:

Căn cứ Điều 169 Bộ luật Lao động năm 2019 và Điều 5 Nghị định 135/2020/NĐ-CP về tuổi nghỉ hưu và Điều 64 Luật Bảo hiểm xã hội 2024 người lao động có thể nghỉ hưu sớm hơn tối đa 5 năm so với tuổi nghỉ hưu bình thường nếu có từ 15 năm đóng bảo hiểm xã hội trở lên và có đủ 15 năm trở lên khi làm nghề, công việc nặng nhọc, độc hại, nguy hiểm hoặc đặc biệt nặng nhọc, độc hại, nguy hiểm thuộc danh mục nghề, công việc nặng nhọc, độc hại, nguy hiểm hoặc đặc biệt nặng nhọc, độc hại, nguy hiểm do Bộ trưởng Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội ban hành

Các quy định của pháp luật hiện hành không yêu cầu thời gian người lao động làm công việc nặng nhọc, độc hại, nguy hiểm phải liên tục hoặc cùng một loại nghề

độc hại. Do đó, người lao động chỉ cần có đủ 15 năm trở lên khi làm các công việc nặng nhọc, độc hại khác nhau và kể cả có giai đoạn ngắt quãng cũng được cộng dồn để làm căn cứ hưởng chế độ hưu trí sớm hơn 05 năm so với tuổi nghỉ hưu trong điều kiện làm việc bình thường.

Hiện nay, các chức danh nghề nặng nhọc, độc hại, nguy hiểm được quy định thống nhất tại Thông tư 11/2020/TT-BLĐTBXH ngày 12/11/2020 của Bộ Lao động Thương binh và Xã hội. Tại mục X, danh mục nghề ban hành kèm theo Thông tư 11/2020 (nhóm ngành Da giày - Dệt May), chức danh nghề “vệ sinh công nghiệp” được ghi đầy đủ là “Vệ sinh công nghiệp trong các nhà máy sợi, dệt, nhuộm, may. Vệ sinh nền xưởng nhuộm, in hoa”. Việc ghi tên nghề gắn với môi trường làm việc là các nhà máy sợi, dệt, nhuộm, may, nhuộm, in hoa để nhấn mạnh tính chất công việc vệ sinh phải gắn với môi trường lao động ở các khu vực có tính chất độc hại mới thuộc danh mục nghề độc hại, nguy hiểm để người lao động hưởng chế độ nghỉ hưu sớm hơn.

Do đó, để tránh rắc rối trong quá trình giải quyết chế độ hưu trí, anh B cần đề nghị Công ty May A xác nhận cụ thể công việc thực tế và thống nhất việc điều chỉnh tên chức danh nghề trong sổ bảo hiểm xã hội với cơ quan bảo hiểm xã hội nơi doanh nghiệp đóng trụ sở để anh B được giải quyết chế độ hưu trí theo quy định.

NGUYỄN THỊ THANH HOÀN

II. TÌNH HUỐNG PHÁP LUẬT

Quy định về BHYT đối với người lao động nghỉ việc hưởng chế độ ốm đau từ 14 ngày làm việc trở lên trong tháng

Chị H là nhân viên tạp vụ, làm việc tại Công ty Dệt May A từ tháng 5/1999. Tháng 3/2025, chị phát hiện mắc bệnh ung thư và phải điều trị tại bệnh viện định kỳ 2 tháng 1 lần, mỗi lần 21 ngày liên tục. Chị được bộ phận nhân sự cho biết sẽ báo giảm đóng BHXH những tháng chị nghỉ việc để đi điều trị và được hưởng chế độ ốm đau theo quy định. Như vậy, những tháng chị H nghỉ làm để đi điều trị bệnh, chị có được hưởng chế độ BHYT không? Chị H có cần phải đóng BHYT tự nguyện để được hưởng chế độ theo quy định không?

Căn cứ pháp lý

- Luật Bảo hiểm xã hội năm 2024 (Luật BHXH 2024).
- Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Bảo hiểm y tế năm 2024 (Luật BHYT 2024).
- Thông tư số 25/2025/TT-BYT ngày 30/6/2025 của Bộ Y tế quy định chi tiết thi hành Luật BHXH, Luật ATVSLĐ về lĩnh vực y tế và một số điều của Luật Khám bệnh, chữa bệnh.

Giải quyết tình huống

Căn cứ điểm b, khoản 2, Điều 10 của Luật BHXH 2024 quy định người thụ hưởng chế độ BHXH có quyền: “Hưởng bảo hiểm y tế trong trường hợp đang hưởng lương hưu; nghỉ việc hưởng trợ cấp tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp hằng tháng; trong thời gian nghỉ việc hưởng chế độ thai sản từ 14 ngày làm việc trở lên trong tháng; trong thời gian nghỉ việc hưởng chế độ ốm đau từ 14 ngày làm việc trở lên trong tháng hoặc nghỉ việc hưởng trợ cấp ốm đau đối với người lao động bị mắc bệnh thuộc danh mục bệnh cần chữa trị dài ngày do Bộ trưởng Bộ Y tế ban hành”.

Căn cứ khoản 10, Điều 1 của Luật BHYT 2024 quy định: “...người nghỉ việc hưởng trợ cấp ốm đau đối với người lao động bị mắc bệnh thuộc danh mục bệnh cần chữa trị dài ngày hoặc người lao động nghỉ việc hưởng chế độ ốm đau từ 14 ngày làm việc trở lên trong tháng theo quy định của pháp luật về bảo hiểm xã hội...” thuộc một trong những nhóm do cơ quan BHXH đóng BHYT.

Chị H bị mắc bệnh ung thư thuộc danh mục bệnh cần chữa trị dài ngày (Điều 4 Thông tư số 25/2025/TT-BYT). Theo dữ liệu tình huống và nội dung căn cứ nêu trên, chị H phải nghỉ việc để điều trị bệnh tại bệnh viện định kỳ 2 tháng 1 lần, mỗi lần 21 ngày liên tục, như vậy sẽ xảy ra 02 trường hợp:

* Trường hợp 1: Đợt điều trị kéo dài từ cuối tháng trước sang đầu tháng sau và số ngày nghỉ ở cả 02 tháng không vượt quá 14 ngày làm việc, chị H được nghỉ việc để điều trị bệnh và hưởng các quyền lợi về BHYT theo quy định, chị H và Công ty Dệt May A vẫn đóng BHYT theo quy định.

* Trường hợp 2: Chị H nghỉ việc điều trị 21 ngày liên tục trong cùng 01 tháng và có số ngày nghỉ từ 14 ngày làm việc trở lên; hoặc đợt điều trị kéo dài từ cuối tháng trước sang đầu tháng sau, trong đó có 01 tháng có số ngày nghỉ từ 14 ngày làm việc trở lên. Chị H vẫn được hưởng các quyền lợi về BHYT theo quy định, chị H và Công ty Dệt May A đều không phải đóng BHYT của những tháng đó.

Như vậy, trường hợp chị H nghỉ việc để điều trị bệnh thuộc đối tượng nghỉ việc hưởng chế độ ốm đau; thời gian nghỉ này vẫn được tính là thời gian tham gia BHYT liên tục và không làm gián đoạn quyền lợi khi khám chữa bệnh theo tuyến nên chị vẫn được hưởng các quyền lợi về BHYT theo quy định. Riêng đối với những tháng chị H nghỉ điều trị bệnh từ 14 ngày làm việc trở lên thì Công ty Dệt May A có trách nhiệm bảo giảm đóng BHXH và cơ quan BHXH có trách nhiệm đóng BHYT từ nguồn quỹ BHXH thay cho chị H. Do đó, chị H không cần phải đóng BHYT tự nguyện./.

HOÀNG THỊ HẢI